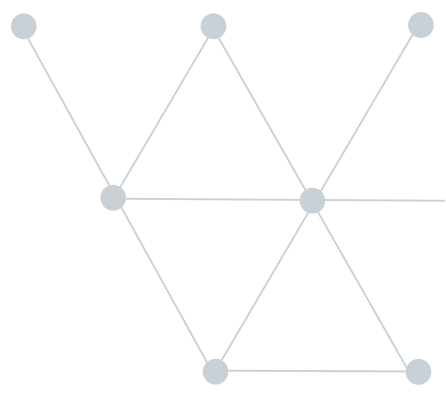

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

2020-2021

8. Sınıf Türkçe

Konu
Tarama
Testi

- Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Noktalama İşaretleri

KTT-9

1.

Varlıkların, okuyucunun gözünde canlanacak şekilde, resim çizer gibi anlatılması olarak tanımlanan betimleme, açıklayıcı ve sanatsal olmak üzere iki başlık altında incelenir. Açıklayıcı betimlemede varlıkların olduğu gibi tanıtılması amaçlanır, kişisel düşüncelere yer verilmez. Görsellikten çok, izlenim ve sezgilerin ağır bastığı sanatsal betimlemede ise yazar, anlatımına duygu ve yorumlarını da katar.

Bu metne göre aşağıdakilerin hangisinde açıklayıcı betimleme yapılmıştır?

- A) Gitgide kararan bulutsuz gökyüzünün altında, Dolmabahçe Sarayı'nın önündeki lokantanın terasında oturuyorduk. Lokantadaki bütün masalar doluydu. Arada bir geçmekte olan vapurların oluşturduğu dalgalar da olmasa durgundu deniz. Kıyıda bir çocuk, martılara ekmek atıyordu.
- B) Mavinin değişik tonları ile boyanmış resimde farklı yollar çizilmişti: dağların arasından geçen bir patika, nehrin üzerine kurulu bir asma köprü, evlerin arasından büyük bir meydana uzanan Arnavut kaldırımları, uçsuz bucaksız çölde güneşe kadar uzanan gümüşten bir asfalt...
- C) Gelinin başında sıra sıra altın ve incilerle süslenmiş bir fes vardı. İki demet sarı tel, yanaklarının üstüne çaresizce uzanıyordu. Onu bugünün hürmetine tahta bir iskemleye oturtmuşlardı. Şaşkın ve nemli gözlerle etrafı süzüyor fakat daha ziyade önüne bakarak bu anın bitmesini bekliyordu.
- D) Vahanın altından, zeytinyağı renginde, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız koyu bir çay akar. Çayın kenarında, yapraklarının ters tarafları rüzgârla güneşe dönünce parlayan narın kavaklar dizili, kof gölgeler serilidir. İncecik, yumuşak ve sık otlarla kaplı yamaçlar heybetli görünmeye çalışır.

2.

Bir yazarın, ana dilini bilmediği düşünülebilir mi? Soruyu ters çevirelim. Ana dilini bilmeyen bir kimse yazar olabilir mi? Maalesef olabiliyor. Üstelik belli ölçüde isim bile yapabiliyor.

Bu metin aşağıda açıklaması verilen anlatım biçimlerinden hangisine örnektir?

- A) Herhangi bir konu hakkında bilgi verilir, bir şeyler öğretmek amacına yöneliktir. Yazar, sanatlı söyleyişlerden ve öz-nellikten kaçınır.
- B) Bir yerin veya varlığın özellikleri, bu özelliklerin yazarda uyandırdığı izlenimler, okurun gözünde canlanacak şekilde anlatılır.
- C) Bir yaşam kesiti, belli bir olaya bağlı olarak anlatılır. Amaç; okuru olayların içinde yaşatmak, kahramanlarla ve olayla özdeşleştirmektir.
- D) Yazar bir konu ile ilgili kişisel görüşünü belirterek okuyucunun o konu hakkındaki fikrini etkilemeye çalışır. Karşılıklı konuşma havası vardır.

3.

Akdeniz'in engin ufuklarına bakan küçük tepe, mini mini bir çiçek ormanı gibiydi. İnce uzun dallı badem ağaçlarının alaca gölgeleri, sahile inen keçi yoluna düşüyor; ilkbaharın tatlı rüzgârları ile sarhoş olan martılar, çılgın çığlıklarla havayı çınlatıyorlardı. Badem bahçesinin yanı geniş bir bağdı. Beyaz taşlardan yapılmış kısa bir duvarın ötesindeki zenginlik ta vadiye kadar iniyordu. Bağın ortasındaki kulübeden yaşlı bir adam çıktı. Saçı sakalı bembeyazdı. Kamburunu düzeltmek için gerildi. Elleri, ayakları titriyordu. Gök kadar boş, gök kadar sakin duran denize baktı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinde verilenlere başvurulmuştur?

- A) Açıklama – Öyküleme
- B) Öyküleme – Betimleme
- C) Betimleme – Tartışma
- D) Örneklendirme – Öyküleme

4.

Küçük kaplamaları simsiyah kesilmiş bir ahşap evde oturduğunu sanıyorum. Evden deniz görünmüyor olmalı. Yahut belki de bir iki penceresinden, çakal eriği dalları arasından görünüyordur. Küçük bahçede acıbadem, ayva, nar, hünnap ağaçları olmalı. Bir de çukrıklı kuyu olacak. Kırkını aşmış, şişmanca, yeşil gözlü bir kadın olan anasını kırmızı elma yüzüyle, küf yeşili gözleriyle görür, ben de severim. Böyle bahçeyi, evini, anasını tarif ettiğim için onları gördüğümü sanmayın. Ben görmeden severim bahçeleri, insanları, evleri.

Metinde hangi anlatım biçimi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Tartışma
- D) Açıklama

5. Tartışmacı anlatım, okuyucuyu bir düşünceye inandırmak amacıyla kullanılan anlatım biçimidir. Tartışmacı anlatımda karşıt iki düşünce ele alınabileceği gibi bir düşüncenin iki yönü de ele alınıp işlenebilir.

Aşağıdaki metinlerden hangisi tartışmacı anlatıma örnektir?

- A) Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, sivri idi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri bozulunca tekrar denedim. Gene atların hiçbirini durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim.
- B) Tarihçilerin verdiği bilgilere göre, Osmanlı Devleti'ne kahve ilk olarak 16'ncı yüzyılda girmiş ve Anadolu'ya yayılmıştır. Araplar tarafından bilinen, ekmeği yapıp yenen ya da dövülerek içilen kahve; Kanuni Sultan Süleyman devrinde Yemen'den İstanbul'a getirilmiş.
- C) Güneşin ışıkları daha dokunmamıştı yapraklara. Pencerenin karşısında bir dev gibi dikilen dağ, güneşin ışınlarını engelliyordu. Yapraklarda oluşmuş çiğ damlaları toprağa karışmak için acele ediyordu. Horoz sesleri, kuş cıvıltılarına karışıyordu.
- D) Eskinin hep iyi ve özlenen olduğuna dair bir anlayış var. Eski şarkılar daha güzeldi, eski kitaplar daha anlamlıydı... Oysa şimdi özlem duyulan eskiler, ortaya çıktıkları zamanın yenisiydi ve onlar da beğenilmemişti. İnsan geriye bakmaktan vazgeçmeli, bugüne odaklanmalı.

6.

Tarih; yönteminin yanı sıra incelediği konuların niteliği ve niceliği bakımından da diğer bilimlerden ayrılır. Örneğin matematik bilimi zamanı ve mekânı olmayan sayısal kavramları konu edinir. Tarih ise yeri ve zamanı belli olan, yaşanmış olaylarla ilgilenir. Tarihin farklılıklarından biri de başka bilim dallarına göre inceleme alanının daha geniş olmasıdır. Örneğin fizik, kimya, biyoloji gibi fen bilimleri birbiriyle bağlantılı ve tekrarlanabilir olayları inceler. Buna karşılık tarih aralarında sistematik ilişki bulunmayan, her biri kendine özgü, biricik olaylarla ilgilenir. Tarihçi, metinleri iyi anlamaktan başka ihtirasa sahip olmamalıdır ve bu gaye için yardımcı ilimlerin bütün tekniklerini kullanmak zorundadır, diyerek Fustel de Coulanges (Fustel dö Kulanj) tarihçinin görevini tanımlamıştır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Tanımlama B) Örnekleme C) Karşılaştırma D) Tanık gösterme

7.

Leitmotiv, edebiyata müzik alanından geçen bir kavram. Esası, bir müzik parçasının tekrarlanan nakaratıdır. Edebiyatta, özellikle roman sanatında rağbet gören teknik bir unsurdur. Romanın değişik bölümlerinde, çeşitli vesilelerle tekrarlanan ifade kalıbıdır. Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koşuşu"nda Nüzhet'in kahkahaları, "Yalnızız" romanında "çay iç" cümlesi, Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar" romanında Olric'in "efendim" sözü birer leitmotiv örnekleridir.

Metinde düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) Tanımlama-örnekleme
- B) Tanımlama-karşılaştırma
- C) Örnekleme-tanık gösterme
- D) Tanımlama-tanık gösterme

8.

Martılar Dokunduğumuz Yiyecekleri Tercih Ediyor

İngiltere'deki Exeter Üniversitesinde yapılan bir araştırmada martıların insanların dokunduğu yiyecekleri yemeye eğilimli oldukları bulunmuş. Araştırmacılar bu sonuca bir deneyle ulaşmışlar. Deneyde birbirinin aynı olan iki yiyeceği martıların görebileceği bir alana koymuşlar. Yiyeceklerden biri, bir araştırmacı tarafından tutulup 20 saniye sonra tekrar yerine bırakılmış. Diğerineyse hiç dokunulmamış. Deneyde gözlemlenen 24 martıdan 19'u dokunulan yiyeceğe yönelmiş. Araştırmacılardan Madeleine Goumas, martıların yiyecek ararken insanlardan aldıkları ipuçlarından yararlandıklarını belirtmiş. Ayrıca bu araştırmanın martıların neden kentleşmenin olduğu yerlerde gruplandığını da açıkladığını eklemiş.

Bu metinden hareketle;

- I. Karşılaştırma
- II. Örneklendirme
- III. Tanımlama
- IV. Tanık Gösterme
- V. Sayısal Verilerden Yararlanma

Yukarıdaki metinde düşünceyi geliştirme yollarından hangileri kullanılmıştır?

- A) Tanımlama- sayısal verilerden yararlanma
- B) Örnekleme- karşılaştırma
- C) Tanımlama- karşılaştırma
- D) Karşılaştırma- sayısal verilerden yararlanma

9.

Öyküleme ve betimleme sıklıkla birbirine karıştırılan iki kavramdır. Betimleme, durağan bir fotoğraf karesini anlatırken öyküleme, videodaki gibi hareket halindeki varlıkları süreç halinde anlatır.

Verilen bilgiye göre hangisinde farklı bir kavram örneklendirilmiştir?

- A) Otobüsten en son inen hasta karısını sırtında taşıyan köylü, doğruca hana girer ve duvarın dibini boydan boya kaplayan tahta kerevetlerden birisine karısını oturtur. Su getirip karısının yüzünü yıkar, bir iki lokma bir şey yer diye. Ama kadın kerevete uzanır ve “ Sen ye, benim hiç iştahım yok.” der.
- B) Han, dikdörtgen bir oda. Epeyce büyük olduğundan birkaç tomruk ile tavana destek verilmiş. Tavan tahtaları, duvarlar yılların isiyle, dumanıyla kapkara. Duvarlardan birinde sararıp solmuş bir BCG aşısı afişi, ötekinde kirli bir ayna. Aynanın yanında Mareşal Fevzi Çakmak'ın çerçeveli bir fotoğrafı.
- C) Kapının karşısına gelen duvarın önü mutfak. Yani bir ocak, bir büyükçe kuzineli soba, sobanın üzerinde iki büyük yemek tenceresi, çay demliği, raflarda bakır kaplar, su küpü, testiler, bir yanda el yıkamak için bir lavabo, üzerinde musluklu gaz tenekesinden yapıpıp duvara raptedilmiş su haznesi...
- D) Köşede tahta bir tezgâh ve bu tezgâha doksan derece dayanmış başka bir tezgâh duvarın önünü kesiyor. O duvar da yarı yarıya rafla kaplı. Orak, tırpan, urgan, DDT sandığı bir nevi ufak çaplı nalburiye. Onlara bitişik raflarda manifatura, kaput bezi, basma topları, yazmalar, tülbentler...

10.

Teneffüs zili çalınca peşleri sıra bahçeye çıktım. Sıcaklardan kurumaya yüz tutmuş, yörenin insanları gibi kavrulmuş üç dört söğüt ağacı çepeçevre sarmıştı okulu. Hemen yanında bunları sulamak için sıralanmış, ne zamandan kaldığı belli olmayan boyası dökülmüş, yazısı silinmiş, eğilmiş, delinmiş, yer yer pas tutmuş birkaç kova âdeta oradaki yokluğun, sefaletin izlerini taşımaktaydı. Anadolu'nun umutlarla geline, çoğu zaman oradan düş kırıklığıyla dönülen tipik bir kasaba okuluydu.

Bu paragrafın anlatım biçimi ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Amacı okuyucuyu bilgilendirmek, ona bir şeyler öğretmek için nesnel anlatımla sade ve anlaşılır bir dilin kullanıldığı **açıklayıcı** anlatım biçimi kullanılmıştır.
- B) Varlıkların, nesnelerin belirgin niteliklerinin bir resim çizer gibi ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı, okuyucunun zihninde canlandırabileceği şekilde aktarıldığı **betimleyici** anlatım biçimi kullanılmıştır.
- C) Yazarın okuyucuyu kendi düşüncelerinin doğruluğuna inandırmak ve onun kendisi gibi düşünmesini sağlamak, varsa yanlış düşünceyi çürütmek amacıyla yazdığı **tartışmacı** anlatım biçimi kullanılmıştır.
- D) Yaşanmış ya da yaşanması mümkün bir olayın anlatıldığı **öyküleyici** anlatım biçimi kullanılmıştır.

11.

Rus mühendisler 1971 yılında Türkmenistan'da, ki o zamanlar Sovyetler Birliği'ne bağlıydı, petrol arıyorlardı. Bu çalışmalar sırasında büyük bir doğal gaz rezervi bulundu. Doğal gazı çıkarmak ve işlemek için sondaj kuleleri, depolama alanları kuruldu. Ancak zemin, üzerindeki yükü taşıyamadı ve çöktü. Büyük bir krater oluştu ve çevreyi tehdit eder boyutta metan gazı ortaya çıktı. Bilim insanları çevre köylerdeki insanların, hayvanların ve bitkilerin zarar görmesinden endişelenerek gazı kontrollü bir şekilde yakmaya karar verdiler. Bu kontrollü yangın günümüzde de devam etmektedir.

Bu metinde virgül, numaralanmış görevlerinden hangisiyle kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

12.

- Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır. Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret tırnak içinde kalır.
- Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.
- Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır. Bunlara getirilen çekim ekleri tırnağın dışında kalır.

Bu açıklamalara göre aşağıdakilerin hangisinde tırnak işaretinin kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) İnsanın "sevgi" açlığı, maddi değerlere bağımlılığını artırıyor.
- B) Çoğu arkadaşım Attila İlhan'ın "Ben Sana Mecburum" şiirini ezbere biliyor.
- C) Atatürk'ün "Bilgi kuvvettir." sözü günümüz çağının anahtarıdır.
- D) Kurtuluş Savaşı'nı anlatan "Küçük Ağa'yı" okuduğumda çok etkilendim.

- 13.
- Topkapı Sarayı'nda bulunan bakır pişirme kapları oldukça büyüktür.
 - Şüphe dolu gözlerle “Dostum, ne'n var; her şey yolunda mı?” diye sordu.
 - III. Selim, İsmail Dede Efendi'nin bestelerini severek dinlemiştir.

Bu cümlelerde kesme işaretinin (') aşağıdaki işlevlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için kullanılır.
 B) Özel adlara getirilen durum eklerini ayırmak için kullanılır.
 C) Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır.
 D) Seslerin söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

14.

Son bestelerimden biri olan 9. Senfoni'yi dinlemeyen yoktur. 90'lı yıllarda okullarınızda teneffüs zili bile oldu. Ne var ki ben 9. Senfoni'nin tek bir notasını bile duyamadım. Duymayan bir müzisyen! Kulağa imkânsız gibi geliyor, değil mi? Oysa kafamın içi seslerle dolup taşıyor.

Bu parçada,

- I. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna ünlem işareti konur.
 II. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.
 III. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için soru işareti kullanılır.

kurallarından hangilerinin örneği vardır?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

15.

ABD'de bulunan Steward Gözlemevindeki gök bilimciler Dünya'nın yörüngesinde dolanan bir gök cismi keşfettiler. Tıpkı Ay gibi, Dünya'nın çevresinde döndüğü için bu gök cismine “Mini Ay” dendi. Resmî adıyla “2020 CD3” oldu. Gök cisminin çapının 1,9 ila 3,5 metre arasında olduğu belirlendi. Yani yaklaşık bir otomobil kadar!

Bu parçada, aşağıda işlevi verilen noktalama işaretlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için virgül kullanılır.
 B) Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.
 C) Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna ünlem işareti konur.
 D) Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için kesme işareti konur.

16. Shenzen şehri 1980'lerde uygulanmaya başlanan SEZ (Özel Ekonomik Bölge) projesiyle kurulmuş ve bu projeden sonra gelişmiş bir şehir. Shenzen sokaklarını adımlar ve teknolojik dünyanın enerjisini hissederken hep aynı tipler çıkıyor önünüze: düşlerinin peşinden koşan girişimciler, ilham peşindeki sanatçılar, kişilik arayışına çıkmış kayıp ruhlar...

Bu metindeki noktalama işaretlerinin işlevi aşağıdakilerin hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) İki nokta, kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konmuştur.
 B) Virgül, birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasında kullanılmıştır.
 C) Yay ayraç, cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlelerin dışında kalan ek bilgileri belirtmek amacıyla konmuştur.
 D) Üç nokta, herhangi bir sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konmuştur.

17.

Neredeyse her sokakta rastladığımız büfeler gibi düzenlenmişti () ufak birkaç masa () plastik sandalyeler () masa işlevi gören dar bir raf () Genç bir çirak tezgâhın arkasında portakal sıkıyordu ()

Bu metinde yay ayraç () ile gösterilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (...) (,) (,) (...) (.)
 B) (:) (,) (,) (.) (...)
 C) (...) (,) (,) (:) (.)
 D) (:) (,) (,) (...) (.)

18. Soru İşareti (?)

- Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur.
- Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.
- Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyile karşılanan yer, tarih vb. durumlar için yay ayraç içinde kullanılır.

Ünlem İşareti (!)

- Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur.
- Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.
- Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde kullanılır.

Yukarıda verilen açıklamalara göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!
 B) Hayret, siz işe bu kadar erken gelir miydiniz (?)
 C) Yunus Emre (1240 ? - 1320) yılları arasında yaşamıştır.
 D) Yeni aldığım gömleği beğenmiş miydin?

19.

Kısa çizginin kullanım alanlarından bazıları şunlardır:

- İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.
- Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.
- Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.
- Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır.
- Heceleri göstermek için kullanılır.
- Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi yazan kurallardan birini örneklemez?

- A) "Kitap" sözcüğü "-cı" ekini alarak yeni anlam kazanmıştır.
 B) Öğretmen negatif tam sayıları anlatırken zemin altındaki 3. katın -3 olduğunu söyledi.
 C) Benim en güzel yıllarımın geçtiği şehirde -İzmir'de- pek çok akrabam var.
 D) Ankara-Konya yolunun ikinci kilometresinde kaza meydana gelmiş.

20.

- Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmak için kullanılır.
- Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.
- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti bu özelliklerinin dışında kullanılmıştır?

- A) Yakup Kadri'nin tüm eserlerini fırsat buldukça severek okurum.
- B) Hakan Bey'in getirmiş olduğu kitapları özenle raflara yerleştirdi.
- C) Yanlış hatırlamıyorsam bu sokağa 1967'nin sonlarında taşındık.
- D) Yeni alınacak işçiler için başvurular 1 Nisan'da sona erecekmiş.